

Q.P. Code :22472

[Time: 2:30Hours]

[Marks:75]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory.
  2. Figures to the right indicate full marks.

- Q.1
- A) Choose the correct alternative. (any eight)
- i) ----- is the holy book of the Christians.
a) Bible b) Quran c) Torah
  - ii) Indian society is ----- in nature.
a) Tribal b) Urban c) Pluralistic
  - iii) The traditional Hindu society was divided into ----- varnas.
a) Three b) Four c) Six
  - iv) Dowry harassment is a type of ----- violence against women.
a) Social b) Sexual c) Domestic
  - v) ----- is a serious form of conjunctivitis.
a) Astigmatism b) Glaucoma c) Trachoma
  - vi) Anti – Hindi agitations took place in ----- India.
a) Northern b) Southern c) Western
  - vii) ----- arises out of religious fundamentalism.
a) Communalism b) Casteism c) Secularism
  - viii) The word ----- envisages the goal of a welfare state.
a) Sovereign b) Secular c) Socialist.
  - ix) Indian constitution has adopted ----- Democracy.
a) Parliamentary b) Presidential c) Direct
  - x) ----- is the head of the Gram panchayat.
a) President b) Mayor c) Sarpanch

08

- B) State whether the following statements are true or false. (Any seven) 07
- i) The founder of Sikhism is Guru Govind Singh.
  - ii) Eve teasing is a social violence against women
  - iii) In India, the states are formed mostly on the basis of language.
  - iv) Glaucoma can be detected during pregnancy.
  - v) Communalism is opposed to secularism.
  - vi) Regionalism can cause inter – state tension and confrontation.
  - vii) The Fundamental Duties in Indian Constitution are justiciable in nature.
  - viii) The Indian constitution is the shortest written constitution of the world.
  - ix) The existence of political parties is not an essential requirement of a democratic country.
  - x) The Constitution of India confers single citizenship.

Q.2 Explain the regional variation in India according to rural and urban characteristics. 15

OR

Discuss various types of violence against women in Indian society.

Q.3 Define 'Communalism'. Discuss the features of communal conflict in India. 15

OR

What is Regionalism? What are the causes for growth of Regionalism?

Q.4 Discuss in brief salient features of the Indian constitution. 15

OR

Discuss the Fundamental Duties of Indian Citizen enshrined in the Indian Constitution.

Q.5 What are the challenges to women's political participation in India? Suggest measures to overcome the challenges. 15

OR

Write short note on (Any three)

- i) India as a multicultural society.
- ii) Inequalities against people with physical disabilities
- iii) Caste conflicts in India.
- iv) The Preamble to the Indian constitution.
- v) The Regional political parties in India.

Q.P. Code :22472

[वेळ: २ तास ३० मी.]

[एकूण गुण :७५]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र.१ अ) योग्य पर्याय निवडा (कोणतेही आठ) ०८
- १) ----- हा ख्रिश्चन धर्माचा पवित्र धर्मग्रंथ आहे.
अ) बायबल ब) कुराण क) तोराह
- २) भारतीय समाजाचे स्वरूप ----- आहे.
अ) आदिवासी ब) शहरी क) अनेकतत्त्ववादी
- ३) परंपरागत हिंदू समाज ----- वर्णांत विभागला होता.
अ) तीन ब) चार क) सहा
- ४) हुंड्यासाठी छळ हा स्त्रीयांवर होणाऱ्या ----- अत्याचाराचा एक प्रकार आहे.
अ) सामाजिक ब) लैंगिक क) कौटुंबिक
- ५) ----- हा डोळ्यांच्या बुबुळाच्या पुढील भागाचा होणारा दाह चा एक गंभीर प्रकार आहे.
अ) अँस्टीगमॅटीजम ब) काचबिंदू क)खुपण्या
- ६) ----- भारतात हिंदी विरोधी संघर्ष झाला.
अ) उत्तर ब) दक्षिण क) पूर्व
- ७) धार्मिक विश्वासामुळे ----- निर्माण होतो.
अ) सांप्रदायीकतावाद ब) जातीवाद क) धर्मनिरपेक्षतावाद

Q.P. Code :22472

- ८) ----- हा शब्द कल्याणकारी राज्याच्या उद्देशाचा विचार करते.
अ) सार्वभौम ब) धर्मनिरपेक्ष क) समाजवादी
- ९) भारतीय राज्यघटनेने ----- लोकशाही स्वीकारली आहे.
अ) सांसदीय ब) अध्यक्षीय क) प्रत्यक्ष
- १०) ----- हा ग्रामपंचायतीचा प्रमुख असतो.
अ) अध्यक्ष क) महापौर क) सरपंच

ब) खालील विधाने चूक कि बरोबर आहेत ते सांगा (कोणतेही सात)

१. गुरुगोविंदसिंग हे सिख धर्माचे संस्थापक आहेत.
२. स्त्रियांची छेडछाड हा एक स्त्रियांवर होणारा सामाजिक अत्याचार आहे.
३. भारतामधील राज्यांची निर्मिती बहुतेक करून भाषेच्या आधारावर झाली.
४. काचबिंदू सिंट्रोम हा गर्भधारणेच्या काळात आढळतो.
५. सांप्रदायीकतावाद हा धर्मनिरपेक्षता वादाच्या विरुद्ध आहे.
६. प्रादेशिकता वादामुळे आंतरराज्य तणाव आणि शत्रूत्वाची स्थिती निर्माण होते.
७. भारतीय राज्यघटनेतील मुलभूत कर्तव्ये समर्थनिय स्वरूपाचे आहेत.
८. भारतीय राज्यघटना हि जगातील सर्वात लहान लिखित राज्यघटना आहे.
९. लोकशाही देशासाठी राजकीय पक्षांचे अस्तित्व असणे गरजेचे नाही.
१०. भारतीय राज्यघटनेने एकेरी नागरीत्व प्रदान केले.

प्र.२ ग्रामीण आणि शहरी वैशिष्ट्यानुसार भारतामधील प्रादेशिक बदल स्पष्ट करा.

किंवा

भारतीय सामाजिकीतील स्त्रियांवर होणाऱ्या विविध अत्याचाराचे प्रकार यावर चर्चा करा.

प्र.३ सांप्रदायीकतावादाची व्याख्या करा. भारतातील जातीय संघर्षाची वैशिष्ट्ये यावर चर्चा करा.

किंवा

प्रादेशिकतावाद म्हणजे काय? प्रादेशिकतावादाच्या वृद्धीची कारणे कोणती आहेत?

प्र.४ भारतीय राज्यघटनेच्या ठळक वैशिष्ट्यांची थोडक्यात चर्चा करा. १५

किंवा

भारतीय राज्यघटनेत उल्लेख केलेल्या भारतीय नागरिकांच्या मुलभूत कर्तव्यांची चर्चा करा.

प्र.५ भारतातील स्त्रियांच्या राजकारणातील सहभागापुढील आव्हाने काय आहेत? आव्हाने दूर करण्यासाठी उपाय सुचवा. १५

किंवा

थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

- १) भारत एक बहुसांस्कृतिक समाज
- २) अपंगत्व असलेल्या व्यक्तींसाठी असमानता
- ३) भारतामधील जाती संघर्ष
- ४) भारतीय राज्यघटनेची प्रस्तावणा
- ५) भारतातील प्रादेशिक राजकीय पक्ष